

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.7.20>
УДК 343.58

Алла Юрїївна КІРИК

доктор філософії з права, старший викладач, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0729-5986>
e-mail: Kirykalla@gmail.com

Анна Вікторівна ДАНИЛОВА

асистент, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0744-5523>
e-mail: a_danilova@univer.km.ua

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ: ПРАКТИКА ЄС І УКРАЇНИ

У статті розглянуто питання юридичної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами в Україні та країнах-членах ЄС. Визначено основні акти вітчизняного законодавства, які спеціалізуються на захисті тварин від жорстокого поводження. Встановлено, що країни-члени ЄС впровадили значну кількість нормативно-правових актів, які дають змогу на законодавчому рівні здійснювати захист тварин. У всіх європейських країнах знущання над тваринами вважається злочином і карається штрафом або навіть тюремним ув'язненням. На основі аналізу законодавства європейських країн запропоновано зміни в вітчизняне законодавство.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, адміністративна відповідальність, жорстоке поводження, Європейська Комісія

ВСТУП

Сучасне суспільство сприймає тварин не як власність, а як членів сім'ї, розумних істот з емоційною прив'язаністю та залежністю від людей. Однак незліченна кількість домашніх і диких тварин щодня страждає і гине від рук людей. Фізичне чи психологічне насильство, зневага та погане поводження є частиною повсякденного життя багатьох тварин. На цьому фоні важливо забезпечити захист тварин та захистити їх від жорстокого поводження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання юридичної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами є предметом дослідження багатьох вчених серед яких: М.В. Вербіцька, Р.В. Вереша, О.В. Лозо, В.О. Турська, О.І. Ющик, однак питання правового регулювання юридичної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами у розрізі порівняння з законодавством країн ЄС потребує додаткового дослідження.

МЕТА статті полягає у з'ясуванні особливостей кримінальної та адміністративної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами шляхом порівняльно-правової характеристики законодавства України та країн ЄС та розробленні пропозицій з удосконалення вітчизняного законодавства.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження базується на національному законодавстві, законодавстві зарубіжних країн, працях зарубіжних вчених. У дослідженні застосовано методи аналізу і синтезу, порівняння та узагальнення, а також низку інших методів.

РЕЗУЛЬТАТИ

До основних законодавчих актів України, які стосуються захисту тварин від жорстокого поводження, слід передусім віднести Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» [1], Кримінальний кодекс України [2] та Кодекс України про адміністра-

тивні правопорушення [3].

Варто зазначити, що Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» від 21 лютого 2006 р. став першим кроком у процесі посилення захисту тварин від жорстокого поводження. Згідно з положеннями Закону у поводженні з тваринами не допускається застосування пристроїв, що травмують тварин, примушування тварин до неприродних дій, які призводять до травм, нанесення побоїв і травм з метою змусити тварин виконувати будь-які вимоги та використання тварин в умовах надмірного фізіологічного стресу тощо [1].

У ст. 35 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», передбачено настання кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення вимог Закону у частині жорстокого поводження з тваринами [1].

У контексті Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» поняття жорстоке поводження з тваринами розуміється як знущання над тваринами, зокрема безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацькування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, зокрема порушення правил утримання тварин [1].

Відповідно до ст. 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення адміністративна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, а саме знущання над тваринами, нанесення побоїв чи вчинення інших насильницьких дій, що спричинили фізичний біль і страждання тварини, а не тілесні ушкодження, каліцтво або загибель, залишення тварини, зокрема порушення правил утримання тварин, – караються штрафом від 200 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (на сьогодні це сума у розмірі від 3400 грн. до 5100 грн.) з конфіскацією тварини.

У разі вчинення одних і тих самих дій до двох і бі-

льше тварин або групою осіб, або особою, яка протягом року була піддана адміністративному стягненню за таке ж правопорушення, пропаганда жорстокого поводження з тваринами тягне за собою накладення штрафу від 300 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 5100 грн. до 8500 грн.) або адміністративний арешт на строк до 15 діб з конфіскацією тварини.

Крім того, насильницькі дії над тваринами з метою задоволення статевої пристрасті також тягнуть за собою накладення штрафу від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 3400 грн до 8500 грн) з конфіскацією тварини [3].

Кримінальний кодекс, зі свого боку, у ст. 299 передбачає відповідальність за жорстоке поводження з хребетними тваринами, зокрема безпритульними, за порушення правил перевезення тварин, якщо такі дії призвели до тілесних ушкоджень, каліцтва або загибелі тварини, за взаємне нацькування тварин вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, а також пропаганда, публічні заклики до дій з ознаками жорстокого поводження з тваринами, розповсюдження матеріалів із закликами до таких дій, – караються обмеженням волі на строк від 1 до 3 років або позбавленням волі на строк від 2 до 3 років з конфіскацією тварини.

У разі вчинення таких дій у присутності малолітнього чи неповнолітніх, вони караються у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 5 років із конфіскацією тварини.

Крім того, такі дії, вчинені з особливою жорстокістю або до двох чи більше тварин, або повторно, або групою осіб, або в активній формі, або акти насильства до тварини, спрямовані на задоволення статевої пристрасті, караються позбавленням волі від 5 до 8 років з конфіскацією тварини.

У разі вчинення жорстокого поводження з тваринами з метою створення жорстокого поводження з тваринами з метою створення жорстоких творів, кіно-, відео- та аудіопродукції або з метою продажу чи розповсюдження зображень, творів, кіно-, відео- та аудіопродукції, які пропагують жорстоке поводження з тваринами, такі дії караються позбавленням волі на строк від 5 до 8 років з конфіскацією тварини [2].

Слід зазначити, що чинне законодавство спрямоване на захист тварин від страждань і смерті внаслідок жорстокого поводження з ними, захист їхніх природних прав та підвищення моральності та гуманності суспільства, проте воно все ще потребує вдосконалення.

Європейські країни давно серйозно підійшли до питання благополуччя тварин. Європа є першим регіоном у світі, який визнав його важливість, і запровадив багато ініціатив для втілення відповідних ідей і концепцій у конкретні дії та правила. Рада Європи була першою, хто вирішив питання добробуту тварин на регіональному рівні, за нею успішно пішов ЄС. Потім неминуче ця тема була включена в міжнародну діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин.

Зі свого боку, Всесвітня організація охорони здоров'я тварин визначила принципи добробуту тварин:

- не страждати від голоду, спраги та недоїдання;
- не відчувати фізичних і термічних навантажень;
- бути вільним від болю, травм і хвороб;
- мати можливість виражати нормальну поведінку свого виду;
- бути захищеним від страху і страждань [4].

Загалом у всій Європі зростає усвідомлення проблем жорстокого поводження з тваринами. Поступово законодавство про захист тварин стає чіткішим, покарання за жорстоке поводження з тваринами стають суворішими, але відмінності між країнами залишаються.

Європейська Комісія як гарант дотримання законодавства ЄС державами-учасницями має у своєму підпорядкуванні кілька департаментів і служб. Департаменти відомі як генеральні директорати, кожен з яких класифікується відповідно до політики, якою він займається. Питання добробуту тварин не мають власного директорату, а розподіляються між двома: сільське господарство та розвиток сільських районів та здоров'я та споживачі, які не спеціалізуються на питанні добробуту домашніх тварин. Кожна держава-член ЄС має власне законодавство про добробут домашніх тварин і відповідальності за жорстоке поводження з ними, яке значно відрізняються між державами ЄС.

У більшості цивілізованих країн законодавство про жорстоке поводження з тваринами передбачає великі штрафи та тюремне ув'язнення. Розглянемо на прикладі законодавство Італії, Норвегії, Греції та Франції.

Італія. Італійське право у сфері захисту тварин містить загальне положення, викладене у Законі «Про заходи із захисту тварин», яке забороняє, серед іншого, жорстоке поводження з тваринами, залучення тварин до ігор, які можуть завдати їм болю чи інших страждань, або містить заборону на неправильне поводження з тваринами під час транспортування [5].

Крім того, в італійському законодавстві є низка спеціальних законів, які стосуються захисту домашніх та диких тварин. Кримінальний кодекс Італії має великий вплив на захист тварин, оскільки регулює т.зв. злочини проти почуттів тварин. У ст. 544 регулюється питання відповідальності за жорстоке поводження з тваринами. Жорстоке поводження з тваринами вчиняється особою, яка несправедливо або жорстоко травмує, завдає страждань або погано поводиться з твариною. Такий правопорушник може бути засуджений до позбавлення волі від 3 до 18 міс. або штрафу в розмірі від 5 тис. до 30 тис. євро. Таке ж покарання буде застосовано до того, хто поводиться з твариною так, що завдає шкоди її здоров'ю. Покарання збільшується вдвічі, якщо злочинець спричинив смерть тварини. Іншим злочином за Кримінальним кодексом Італії є вбивство тварин. Крім того, є заборона на бійки між тваринами. Ст. 727 встановлює суть злочину, пов'язаного з відмовою від тварин, згідно з якою той, хто покидає домашню тварину, карається позбавленням волі на строк до одного року або штрафом у розмірі від 1000 до 10 000 євро. У другому абзаці встановлено, що таке ж покарання буде застосовано до тих, хто утримує тварин в умовах, несумісних з їх природою [6].

Норвегія. Норвегія заслуговує на особливу увагу, оскільки вона, не будучи членом ЄС, є однією з перших країн у Європі, де захист тварин закріплено у законодавстві. Це дало поштовх іншим європейським країнам розвивати своє власне законодавство.

Перший закон, який забороняв жорстоке поводження з тваринами, прийнято ще у 1842 р. Чинне законодавство – Закон «Про добробут тварин», який базується на таких принципах, як підтримка поваги до тварин або принцип визнання того, що кожна тварина має власну

внутрішню цінність [7]. Закон також забороняє непотрібні страждання тварин і базується на ідеї, що хоча неможливо захистити всіх тварин від усіх страждань чи стресу, але цьому можна певною мірою запобігти.

Крім того, кожен, хто виявляє або обґрунтовано підозрює, що тварина піддається фізичному насильству або має місце серйозне порушення догляду за тваринами, зобов'язаний повідомити про це поліції.

Дуже важливий розд. 14 Закону «Про добробут тварин», який є основним положенням у сфері захисту тварин від жорстокого поводження. Відповідно до нього забороняється насильство над тваринами, залишення тварини у безпорадному стані, вчинення з тваринами статевого акту чи іншої статевої дії, використання живої тварини як корму чи приманки [7].

Закон Норвегії не містить загальної заборони жорстокого поводження з тваринами, як це має місце в інших країнах, але визначає окремі форми поведінки, які вважаються жорстоким поводженням, і забороняє їх. Так, окремим органам влади надається широке поле для тлумачення терміну жорстоке поводження.

Наглядний орган або поліція можуть прийняти рішення про взяття тварини під тимчасову опіку, або вони можуть вжити інших заходів, що ведуть до забезпечення належного догляду за твариною. Будь-кого, хто грубо та неодноразово порушує положення закону або не виконує важливих інструкцій, може бути притягнуто до кримінальної відповідальності. Покарання за навмисні або необережні порушення положень закону карається позбавленням волі на строк до одного року [8].

Прогресивність норвезького законодавства проявляється, зокрема, у законодавчому закріпленні обов'язку того, хто знайшов, надати допомогу постраждалій тварині та згаданого вище обов'язку повідомляти про факти насильства над твариною.

Греція. Згідно із законодавством Греції за знущання над тваринами може наставати адміністративна чи кримінальна відповідальність.

У Греції Закон «Про домашніх і бродячих тварин і захист тварин від експлуатації або використання з метою отримання прибутку» передбачає особливо суворі покарання для тих, хто жорстоко поводить з тваринами [9].

Зокрема, ст.ст. 16, 20 і 21 Закону створюють сувору систему кримінальних та адміністративних санкцій за катування, знущання, жорстоке поводження з будь-якими видами тварин, а також будь-який акт насильства до них, зокрема отруєння, повішення, утоплення, спалювання, розчавлення та каліцтво.

Такі дії караються позбавленням волі на строк не менше одного року та штрафом у розмірі від 5 тис. до 15 тис. євро [9].

Адміністративні стягнення варіюються від 100 євро за несвоєчасне очищення середовища від екскрементів тварини до 30 тис. тисяч євро за участь тварини у програмі або виставі, що проводиться у цирку або трупю з різноманітною програмою [9].

Проте відповідно до останньої поправки до Закону «Про домашніх і бродячих тварин і захист тварин від експлуатації або використання з метою отримання прибутку» кримінальна відповідальність за знущання над тваринами передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 10 років замість мінімального

1 року, передбаченого для тих, хто вбиває або катує тварин шляхом навмисного заподіяння сильного фізичного болю або фізичного виснаження, небезпечного для їхнього здоров'я. Також посилюються фінансові санкції. Замість нинішнього штрафу від 5 тис. до 15 тис. євро, грошове стягнення новим законодавством встановлено від 30 тис. до 50 тис. євро [10].

Франція. У Франції основою політики захисту тварин є Закон від 10 липня 1976 р. «Про охорону природи». Ст. 9 Закону передбачає, що *будь-яка тварина, яка є розумною істотою, повинна бути поміщена її власником в умови, сумісні з біологічними імперативами її виду* [11].

Закон забороняє жорстоке поводження з домашніми тваринами та дикими тваринами, прирученими або утримуваними в неволі. Для тварин, які вирощуються на фермах, це стосується визначення відповідних заходів для забезпечення захисту тварин від поганого поводження, жорстокого використання та страждань під час загону, транспортування чи забою. Подібно у ньому зазначено, що **використання тварин у наукових цілях має обмежуватися випадками суворої необхідності**.

Кримінальний кодекс передбачає покарання за серйозне або сексуальне насильство та акти навмисної жорстокості, вчинені до тварин. Наприклад, **залишення домашньої тварини прирівнюється до акту жорстокості**. Людина, яка кидає свою тварину під час відпустки, може бути засуджена до двох років ув'язнення та штрафу в 30 тис. євро [12]. У разі засудження власника тварини її можуть у нього конфіскувати. Крім того, суд може встановити заборону на утримання тварини навіть на постійній основі.

У 2014 р. Вищий суд Франції призначив рік в'язниці для чоловіка, який жорстоко жбурнув kota об стіну кваліфікуючи це як *садистське збочення*. У 2015 р. Касаційний суд Франції визнав склад правопорушення, коли власник залишив тварин на лузі без їжі та води, навіть за відсутності жорстокого поводження чи актів жорстокості, вчинених добровільно. У 2021 р. молодого чоловіка, який до смерті замучив своє цуценя, засудили за жорстоке поводження до двох років позбавлення волі, зокрема одного року умовно, та постійної заборони утримувати тварину [13].

Кримінальна відповідальність міститься у ст. 521-1 Кримінального кодексу Франції, згідно з якою факт публічно чи непублічно серйозного насильства або сексуального насильства, або вчинення акту жорстокого поводження з твариною карається двома роками позбавлення волі та штрафом у розмірі 30 тис. євро. Слід також зазначити, що стаття вводить певну кількість обтяжуючих обставин, а саме вчинення зазначених дій до тварини, затриманої службовими особами під час виконання службових обов'язків; перебування у власності власника або опікуна тварини, що вчиняє ці знущання у присутності неповнолітнього і додає, що якщо факти призвели до смерті тварини, покарання посилюються до п'яти років позбавлення волі та штрафу в розмірі 75 тис. євро. Однак у п. 9 статті зазначено, що положення не застосовуються до кориди, коли можна посилатися на безперервну місцеву традицію. Тому жорстокість кориди визнана законом, але допускається в ім'я традиції з 1950-х рр. [12].

У 2021 р. прийнято Закон № 2021-1539 від 30

листопада 2021 р., який спрямовано на боротьбу із жорстоким поводженням з тваринами та зміцнення зв'язку між тваринами та людьми.

Цей Закон передбачає заходи, що спрямовано на:

Боротьбу із залишенням домашніх тварин. Майбутні перші власники домашньої тварини повинні підписати свідоцтво про зобов'язання та знання за кілька днів до придбання тварини. Крім того, з 2024 р. заборонять продавати собак і котів у зоомагазинах.

Посилення покарання за жорстоке поводження з домашніми тваринами, зокрема, якщо дії вчиняються у присутності дитини. Добровільне вбивство домашньої або прирученої тварини вважається правопорушенням, якщо це не є частиною місцевої традиції, наприклад, кориди.

Припинення показів з 2026 р. дельфінів і косаток, а також їхнє утримання та розведення в неволі, за винятком програм наукового дослідження або в притулках чи заповідниках для диких тварин, що містяться в неволі.

– *Заборону з 2028 р. на володіння та виступ диких тварин у пересувних цирках.*

Припинення вироцування норок та інших диких тварин заради їх хутра [14].

ВИСНОВКИ

Для вітчизняного законодавства захист тварин від жорстокого поводження з ними є новою соціально-правовою проблемою. Здійснений аналіз надає змогу дійти висновку, що чинне законодавство все ще потребує нововведень. Із застосуванням порівняльно-правового методу визначено, що зарубіжне законодавство вже впровадило значну кількість нормативно-правових актів, які дають змогу на законодавчому рівні здійснювати захист тварин.

У всіх європейських країнах знущання над тваринами вважається злочином і карається штрафом або

навіть тюремним ув'язненням.

В Італії термін позбавлення волі становить від 3 до 18 міс., а штраф, який повинен буде заплатити кривдник тварини, може сягати 30 тис. євро. Заслугує на увагу і Норвегія, де передбачено покарання у вигляді позбавлення волі до 1 року, накладення штрафу з конфіскацією тварини. У Греції за жорстоке поводження з тваринами передбачається адміністративна та кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність може сягати 30 тис. євро. Кримінальна відповідальність полягає у позбавленні волі на строк до 10 років, та штрафів від 30 тис. до 50 тис. євро. У Франції передбачено кримінальну відповідальність у вигляді позбавлення волі до 5 років та штраф в розмірі до 75 тис. євро.

Як видно, усі європейські країни застосовують до правопорушників штрафи у значних розмірах, причому як у конкретно визначеній сумі, так і залежно від тяжкості вчиненого. Законодавство європейських країн передбачає можливість конфіскації тварини за рішенням суду або тимчасову чи постійну заборону утримувати тварину. На нашу думку, варто запозичити зарубіжний досвід та у разі жорстокого поводження з тваринами крім передбаченої конфіскації тварини встановити заборону на їх подальше утримання, як це передбачено у Франції.

Крім того, глобальною проблемою у сфері притягнення до відповідальності є низька обізнаність населення в юридичній відповідальності за жорстоке поводження з тваринами, тому одним з важливих заходів є проведення правопросвітніх заходів з адміністративних та кримінальних норм, які передбачають відповідальність та міру покарання за вказане правопорушення. Вважаємо, що такі заходи є не просто перспективною, а швидше – нагальною необхідністю сучасності.

Список використаних джерел

1. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21.02.2006 № 3447- IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Bien-être animal. Organisation mondiale de la santé animale. URL: <https://www.woah.org/fr/ce-que-nous-faisons/sante-et-bien-etre-animal/bien-etre-animal/>
5. Provvedimenti per la protezione degli animali. Data: 12/06/1913. Numero: 611. URL: http://www.edizionieuropee.it/law/html/90/zn97_01_001.html
6. Codice Penale. Regio Decreto 19 ottobre 1930 , n. 1398. Approvazione del testo definitivo del Codice Penale. (030U1398) (Gazzetta Ufficiale n.251 del 26-10-1930). URL: <https://www.gazzettaufficiale.it/sommario/codici/codicePenale>
7. Lov om dyrevelferd. Dato LOV-2009-06-19-97. URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>
8. Lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 (straffelovens ikraftsettingslov). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2015-06-19-65>
9. Law № 4039/2012 (Government Gazette A 15) For home pets and stray pets and to protect animals from exploitation or use for profit. URL: <https://www.digihome.eu/law-number-40392012-government-gazette-a-15-for-home-pets-and-stray-pets-and-to-protect-animals-from-exploitation-or-use-for-profit/>
10. Το ποινολόγιο για την κακοποίηση ζώων: Κάθειρξη έως 10 χρόνια και πρόστιμο από 30.000-50.000 ευρώ (αναλυτικοί πίνακες). Dikastiko. URL: <https://www.dikastiko.gr/eidhsh/to-poinologio-gia-tin-kakopoiisi-zoon-katheirxi-eos-10-chronia-kai-prostimo-apo-30-000-50-000-eyro-analytikoi-pinakes/>
11. Loi № 76-629 du 10 juillet 1976 relative à la protection de la nature. Dernière mise à jour des données de ce texte : 21 septembre 2000. Legifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006068553>
12. Code pénal. Dernière mise à jour des données de ce code : 21 mai 2023. Legifrance. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/
13. Bien-être animal: une préoccupation croissante. Vie-publique. URL: <https://www.vie-publique.fr/eclairage/18774-bien-etre-animal-une-preoccupation-croissante>
14. Loi № 2021-1539 du 30 novembre 2021 visant à lutter contre la maltraitance animale et conforter le lien entre les animaux et les hommes (1)Legifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000044387560>

References

1. On the protection of animals from cruelty: Law of Ukraine dated February 21, 2006 No. 3447-IV. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15> (in Ukrainian).
2. Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 04/05/2001 No. 2341-III. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (in Ukrainian).
3. Code of Ukraine on Administrative Offenses: Law of Ukraine dated December 7, 1984 No. 8073-X. *Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (in Ukrainian).
4. Bien-être animal. Organisation mondiale de la santé animale. URL: <https://www.woah.org/fr/ce-que-nous-faisons/sante-et-bien-etre-animal/bien-etre-animal/>
5. Provvedimenti per la protezione degli animali. Data: 12/06/1913. Numero: 611. URL: http://www.edizionieuropee.it/law/html/90/zn97_01_001.html
6. Codice Penale. Regio Decreto 19 ottobre 1930, n. 1398. Approvazione del testo definitivo del Codice Penale. (030U1398) (Gazzetta Ufficiale n.251 del 26-10-1930). URL: <https://www.gazzettaufficiale.it/sommario/codici/codicePenale>
7. Lov om dyrevelferd. Dato LOV-2009-06-19-97. URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>
8. Lov om ikraftsetting av straffeloven 2005 (straffelovens ikraftsettingslov). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2015-06-19-65>
9. Law № 4039/2012 (Government Gazette A 15) For home pets and stray pets and to protect animals from exploitation or use for profit. URL: <https://www.digihome.eu/law-number-40392012-government-gazette-a-15-for-home-pets-and-stray-pets-and-to-protect-animals-from-exploitation-or-use-for-profit/>
10. Το ποινολόγιο για την κακοποίηση ζώων: Κάθειρξη έως 10 χρόνια και πρόστιμο από 30.000-50.000 ευρώ (αναλυτικοί πίνακες). Dikastiko. URL: <https://www.dikastiko.gr/eidhsh/to-poinologio-gia-tin-kakopoiisi-zoon-katheirxi-eos-10-chronia-kai-prostimoi-pinakes/>
11. Loi № 76-629 du 10 juillet 1976 relative à la protection de la nature. Dernière mise à jour des données de ce texte : 21 septembre 2000. Legifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006068553>
12. Code pénal. Dernière mise à jour des données de ce code : 21 mai 2023. Legifrance. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/
13. Bien-être animal: une préoccupation croissante. Vie-publique. URL: <https://www.vie-publique.fr/eclairage/18774-bien-etre-animal-une-preoccupation-croissante>
14. Loi № 2021-1539 du 30 novembre 2021 visant à lutter contre la maltraitance animale et conforter le lien entre les animaux et les hommes (1)Legifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000044387560>

Alla KIRYK

PhD in Legal Sciences, Senior Lecturer, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0729-5986>

e-mail: Kirykalla@gmail.com

Anna DANILOVA

Assistant, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0744-5523>

e-mail: a_danilova@univer.km.ua

LEGAL RESPONSIBILITY FOR ANIMAL CRUELTY: EU AND UKRAINE PRACTICE

The paper examines the issue of legal responsibility for animal cruelty in Ukraine and EU member states. The main acts of domestic legislation, which specialize in the protection of animals from cruel treatment, have been identified. It has been established that the EU member states have implemented a significant number of legal acts that allow the protection of animals at the legislative level. In all European countries, abuse of animals is considered a crime and is punishable by a fine or even imprisonment. The legislation of Italy, Norway, Greece and France was analyzed. It has been established that in Italy the term of imprisonment ranges from 3 to 18 months, and the fine that the animal abuser will have to pay can reach 30,000 euros. Norway is also worthy of attention, where the penalty is imprisonment for up to 1 year, the imposition of a fine with confiscation of the animal. In Greece, animal cruelty is subject to administrative and criminal liability. Administrative responsibility can reach 30,000 thousand euros. Criminal liability consists of imprisonment for up to 10 years and fines from 30,000 to 50,000 euros. In France, criminal liability is provided in the form of imprisonment for up to 5 years and a fine of up to 75,000 thousand euros. Based on the analysis of the legislation of European countries, changes to the domestic legislation are proposed, namely, it is worth borrowing foreign experience and in case of cruel treatment of animals, in addition to the prescribed confiscation of the animal, establish a ban on their further keeping. In addition, a global problem in the area of prosecution is the low public awareness of legal responsibility for animal cruelty, so one of the important measures is the implementation of legal education measures regarding administrative and criminal norms that provide for responsibility and the degree of punishment for the specified offense.

Keywords: *criminal responsibility, administrative responsibility, cruel treatment, European Commission*